

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2024. gada 18. jūnijā
(OR. en)

11333/24

COPEN 326
JAI 1067

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	delegācijas
Iepr. dok. Nr.:	10254/24
Temats:	Padomes secinājumi par tiesu iestāžu sadarbības ar trešām valstīm stiprināšanu cīņā pret organizēto noziedzību

Pielikumā pievienoti Padomes secinājumi par tiesu iestāžu sadarbības ar trešām valstīm stiprināšanu cīņā pret organizēto noziedzību, kurus Padome apstiprināja 4031. sanāksmē, kas notika 2024. gada 13. un 14. jūnijā.

Padomes secinājumi

**“Cīņa pret narkotiku tirdzniecību un organizēto noziedzību:
tiesu iestāžu sadarbības ar trešām valstīm stiprināšana”**

Ievads

Vispārīgais jautājums

- a) Organizētā noziedzība un nelegāla narkotiku tirdzniecība ir nopietns drauds Eiropas iedzīvotājiem, uzņēmumiem un iestādēm, kā arī Eiropas ekonomikai un dalībvalstu drošībai. Organizētas noziedzīgās grupas arvien biežāk izmanto ekstrēmu vardarbību, iefiltrēšanos likumīgajā ekonomikā un korupciju, tādējādi graujot tiesiskumu un apdraudot mūsu demokrātijas pamatprincipus.
- b) ES Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijas 2021.–2025. gadam ¹ mērķis ir uzlabot tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbību, apkarot organizētās noziedzības struktūras un augstas prioritātes noziegumus, nepieļaut noziedzīgu peļņas ieguvu un nodrošināt mūsdienīgu reakciju uz tehnoloģisko attīstību. ES stratēģija narkotiku jomā 2021.–2025. gadam un ES Rīcības plāns narkotiku jomā 2021.–2025. gadam politikai narkotiku jomā nodrošina visaptverošu politisko satvaru. Tajos izmantota uz pierādījumiem balstīta, integrēta, līdzsvarota un vairākdisciplīnu pieeja narkotiku parādībai valstu, ES un starptautiskā līmenī. Nesenākā dokumentā – Komisijas paziņojumā par ES ceļvedi narkotiku tirdzniecības un organizētās noziedzības apkarošanai ² – ir izklāstīti pasākumi loģistikas centru noturības stiprināšanai, tostarp ar Eiropas Ostu alianses palīdzību, augsta riska noziedzīgo tīklu likvidēšanai, prevencijai un starptautiskajai sadarbībai.

¹ 8085/21 + ADD1.

² 14114/23.

- c) Pamatojoties uz šo satvaru un ņemot vērā aizvien satraucošāko situāciju narkotiku jomā, noteikti ir jāveic iedarbīgi pasākumi, lai apkarotu ar narkotikām saistītu organizēto noziedzību, izmantojot ES dalībvalstu, iestāžu un aģentūru sadarbības centienus un daudzdimensionālu pieeju. Šajos secinājumos aplūkoti šo darbību aspekti, kas saistīti ar tiesu iestāžu sadarbības ar trešām valstīm stiprināšanu.

Tiesu iestāžu sadarbība

- d) Lielākajai daļai no visdraudīgākajiem noziedzīgajiem tīkliem ir tvērums, kas sniedzas ārpus ES. Šis globālais tvērums atspoguļojas noziedzīgo tīklu sastāvā, jo starp 821 visdraudīgākā noziedzīgā tīkla locekļiem ir pārstāvētas 112 tautības³. Tāpēc tiesu iestāžu sadarbība ar trešām valstīm ir būtiska, lai atvieglotu kriminālvajāšanu un sauktu pie atbildības noziedzīgo tīklu locekļus.
- e) Tiesu iestāžu sadarbība ar trešām valstīm jau ir labi attīstīta gan dalībvalstu, gan ES līmenī. ES līmenī jau pastāv daudzi rīki, forumi un juridiski instrumenti. Jo īpaši *Eurojust*, Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) un Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls krimināllietās (*EJN*) pastāvīgi paplašina savu iesaisti un partnerības ar trešām valstīm, lai veicinātu tiesu iestāžu sadarbību. Ir vajadzīgi papildu pasākumi Līgumos noteiktajās robežās, lai vēl vairāk uzlabotu tiesu iestāžu sadarbību ar trešām valstīm cīņā pret organizēto noziedzību. Šajā darbā galvenā uzmanība būtu jāpievērš ierobežotam prioritāšu skaitam, lai sasniegtu rezultātus īstermiņā.

³ Eiropola publiskais ziņojums “ES visdraudīgāko noziedzīgo tīklu dekodēšana”.

- f) Pasākumi, kurus varētu veikt gan Savienības, gan valstu līmenī, lai stiprinātu tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās, atšķiras atkarībā no attiecīgās trešās valsts. Vērā ņemamie elementi ir tostarp šādi: tiesu iestāžu un tiesībsardzības iestāžu sadarbības esošais līmenis; situācija tiesiskuma un pamattiesību, tostarp datu aizsardzības, jomā; trešās valsts kā cilvēku tirdzniecībā cietušo personu un nelegāli tirgotu preču izcelsmes, tranzīta vai galamērķa valsts stāvoklis; tas, cik lielā mērā trešā valsts ir to noziedzīgo organizāciju izcelsmes valsts, kuras darbojas ES; tas, cik lielā mērā trešo valsti ļaunprātīgi izmanto kā drošu patvērumu cilvēki, kurus tur aizdomās par būtisku lomu noziedzīgas organizācijas darbībās un kuri gūst labumu no noziedzīgām darbībām un noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, – saukti arī par augstas vērtības mērķiem. Vēl viens vērā ņemams elements ir tas, ka pastāv būtiski trūkumi, kas veicina noziedzīgo organizāciju spēju legalizēt nelikumīgi iegūtus līdzekļus vai pārvietot nelikumīgas izcelsmes aktīvus, izmantojot finanšu sistēmu. Turpmāk minētie pasākumi būtu jāizvērtē visām iesaistītajām ieinteresētajām personām saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām un kompetenci un saskaņā ar lojālas sadarbības principu attiecībā uz katru trešo valsti, ar kuru ir jāuzlabo tiesu iestāžu sadarbība. Tie būtu jāīsteno elastīgi, ņemot vērā dažādās situācijas un konkrēto kontekstu.
- g) Saskaņā ar Līgumiem dalībvalstīm ir plaša kompetence noteikt visefektīvākos instrumentus tiesu iestāžu divpusējai sadarbībai krimināllietās ar trešām valstīm. Lielākā daļa turpmāk uzskaitīto pasākumu ir paredzēti, lai papildinātu pasākumus, ko dalībvalstis veic divpusējā līmenī, sadarbojoties ar trešām valstīm attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību.

Padomes secinājumi

1. Padome uzsver, ka ir jāstiprina tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās ar trešām valstīm kā daļa no centieniem cīņā pret organizēto noziedzību. Šajā sakarā un atbalstot pastāvīgos centienus tiesu iestāžu sadarbībā ar trešām valstīm kopumā, Padome uzskata, ka ir vajadzīgs turpmāks darbs. Jaunie pasākumi, ko ierosināts veikt ES līmenī, ir paredzēti, lai papildinātu un pastiprinātu esošo ES rīcību un dalībvalstu divpusējo rīcību.
2. Jaunajos pasākumos būtu jākoncentrējas uz trešām valstīm, ar kurām īpaši noderīgi būtu papildu centieni, lai stiprinātu tiesu iestāžu sadarbību cīņā pret organizēto noziedzību. Attiecīgās trešās valstis var identificēt, pamatojoties uz attiecīgiem kritērijiem, piemēram, to “augstas vērtības mērķu”⁴ skaitu, kuri atrodas trešās valstīs, uz kurām attiecas tiesiskās sadarbības lūgumi (tostarp izdošanas lūgumi, savstarpējas tiesiskās palīdzības lūgumi un lūgumi attiecībā uz konfiskāciju), un to, ka pastāv būtiski trūkumi, kas veicina noziedzīgo organizāciju spēju legalizēt nelikumīgi iegūtus līdzekļus vai pārvietot nelikumīgas izcelsmes aktīvus, izmantojot finanšu sistēmu (turpmāk šajos secinājumos – “prioritāras trešās valstis”).
3. Šajā sakarā Padome aicina *Eurojust*, vajadzības gadījumā apspriežoties ar *EJN*, Eiropolu un *EPPO*, vākt un izvērtēt informāciju par valstīm, ar kurām pastiprināta sadarbība ir īpaši svarīga cīņā pret organizēto noziedzību, un nosūtīt rezultātus Padomei un Komisijai apspriešanai. Tīkmēr darbs pie turpmāk aprakstītajiem pasākumiem jau var sākties, pamatojoties uz vajadzību izvērtējumu, ko veic katra dalībvalsts, Komisija un *Eurojust*. Tas nodrošinās labāku prioritāšu noteikšanu un koordināciju nākotnē.

⁴ Augstas vērtības mērķi ir personas un noziedzīgas organizācijas, kas rada augstāko organizētās un smagās noziedzības risku, Eiropola programmdokuments 2024.–2026. gadam, 58. lpp.

4. Padome aicina dalībvalstis, Komisiju, *Eurojust* un *EJN* organizēt pieredzes un paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstu ekspertiem attiecībā uz tiesu iestāžu sadarbību ar prioritārajām trešām valstīm. Būs svarīgi, lai šādās sanāksmēs aicinātu piedalīties ne tikai prokurorus un attiecīgā gadījumā izmeklēšanas tiesnešus un tiesībsardzības amatpersonas, bet arī centrālās iestādes. Svarīgs ir arī elastīgums, ņemot vērā to, ka dalībvalstīm ir atšķirīga sadarbības pakāpe un vajadzības attiecībā uz konkrētām trešām valstīm.
5. Dalībvalstis tiek aicinātas nodrošināt, ka dalībvalstu iestādes, kurām ir klātbūtne prioritārajās trešās valstīs un loma tiesu iestāžu sadarbības veicināšanā, piemēram, atkarībā no katras dalībvalsts organizācijas, sadarbības koordinatori, tiesneši koordinatori vai diplomātiskās pārstāvniecības, tiek mudinātas dalīties ar gūto pieredzi un labu praksi, ko tās ir attīstījušas savā tiesu iestāžu sadarbībā krimināllietās ar attiecīgo trešo valsti, un attiecīgā gadījumā apspriest iespējamās kopīgās pieejas saziņai ar tās iestādēm. Šādu apmaiņu varētu organizēt neformāli un elastīgi, vajadzības gadījumā iesaistot ES pārstāvjus.
6. *Eurojust* ir attīstījusi intensīvu sadarbību ar vairākām trešām valstīm. Viens no šādas sadarbības veidiem ir sadarbības prokuroru norīkošana darbā *Eurojust*. Ir noslēgti vairāki sadarbības nolīgumi, un pašlaik notiek sarunas par vēl vairākiem citiem, un ES tos noslēgs. Šī pieeja ir izrādījusies īpaši vērtīga. Operacionāli pamatotos gadījumos var būt vajadzīgi papildu centieni. *Eurojust* tiek aicināta apsvērt iespēju atsevišķos gadījumos un, ja iespējams, budžeta izpildes ietvaros norīkot tiesnešus koordinatorus, kā paredzēts Regulas (ES) 2018/1727 53. pantā.

7. Starptautiska nolīguma, kas paredz juridisko pamatu tiesu iestāžu sadarbībai ar trešām valstīm, pastāvēšana ievērojami atvieglo šādu sadarbību. Dalībvalstis, EĀDD un Komisija tiek aicināti veicināt prioritāro trešo valstu pievienošanos Eiropas Padomes konvencijām, kas nodrošina šādu juridisko pamatu, jo īpaši konvencijām par izdošanu un par savstarpēju tiesisko palīdzību un to protokoliem. Pievienošanās būtu jāveicina sadarbībā ar Eiropas Padomi.
8. Ir svarīgi apvienot diplomātiskos centienus efektīvākai sadarbībai ar prioritārajām trešām valstīm. Tas ietver to, ka tiek nodrošināts, ka tiesu iestāžu sadarbības jautājumi, jo īpaši grūtības panākt izdošanu, tiek pienācīgi ņemti vērā plašākās diskusijās starp ES un šīm trešām valstīm. Šā iemesla dēļ:
- a) Komisija, apspriežoties ar *Eurojust* un attiecīgā gadījumā ar Eiropolu un EĀDD, tiek aicināta sagatavot un regulāri atjaunināt informatīvu pasākumu kopumu sadarbībai ar prioritārajām trešām valstīm, tostarp attiecīgus datus par tiesībsardzības un tiesu iestāžu sadarbības līmeni. Šo informatīvo pasākumu kopumu var izmantot dažādos sadarbības forumos, politiskajos dialogos vai ES pārstāvju vizītēs. Tas būtu jādara zināms arī dalībvalstīm to saziņai ar attiecīgo trešo valsti.
 - b) Komisija un dalībvalstis tiek aicinātas vajadzības gadījumā organizēt īpašus “Eiropas komandas” dialogus ar prioritārajām trešām valstīm, piedaloties Komisijas un attiecīgo dalībvalstu augsta līmeņa pārstāvjiem, lai īpaši apspriestu, kā uzlabot visu pušu tiesu iestāžu sadarbību.

9. Iepriekš aprakstītie pasākumi ir instrumentu kopums tiesu iestāžu sadarbībai ar trešām valstīm, kas jāizmanto elastīgi un atkarībā no konkrētajiem apstākļiem (tostarp situācijas tiesu neatkarības, cilvēktiesību un datu aizsardzības jomā). Šis instrumentu kopums ir īpaši noderīgs saistībā ar papildu centieniem uzlabot un pastiprināt tiesu iestāžu sadarbību ar prioritārajām trešām valstīm, saskaņojot to ar tiesībaizsardzības centieniem. Instrumentu kopums ir svarīgs arī plašākā kontekstā saistībā ar tiesu iestāžu sadarbību ar trešām valstīm kopumā, un tas būtu jāņem vērā minētajā kontekstā.
-